

Kritik mot Överförmyndaren i Lessebo kommun för handläggningen av en begäran om utlämnande av allmänna handlingar

---

Beslutet i korthet: Anmälaren begärde den 9 augusti 2015 att få ut ett antal handlingar från Överförmyndaren i Lessebo kommun. I ett brevsvar den 13 augusti 2015 uppgav överförmyndaren att kommunen företräddes av två försäkringsbolag som skulle besvara anmälarens begäran snarast. I beslutet riktar JO kritik mot överförmyndaren för att ha överlåtit till kommunens ombud att besvara anmälarens begäran och för att ännu inte ha tagit ställning till denna.

Anmälan

AA framförde i en anmälan till JO den 20 augusti 2015 klagomål mot Överförmyndaren i Lessebo kommun för handläggningen av hans begäran om utlämnande av allmänna handlingar. Av anmälan till JO framgick bl.a. följande:

Han har en tvist med kommunen med anledning av överförmyndarens enligt hans mening bristfälliga granskning av redovisningar från en före detta god man. Han vände sig därför till överförmyndaren och frågade hur många uppdrag den gode mannen hade haft och om några anmärkningar hade riktats mot honom. Överförmyndaren ville inte lämna ut dessa uppgifter utan hänvisade till att det var en fråga om sekretess. AA överklagade överförmyndarens beslut till kammarrätten. Kammarrätten upphävde beslutet. Då fick han ett brevsvar daterat den 15 juli 2015 från överförmyndaren som nu uppgav att uppgifterna inte fanns registrerade hos överförmyndaren.

Han vände sig då till överförmyndaren och begärde i stället att få ut ett antal handlingar om samtliga uppdrag som den gode mannen hade haft i Lessebo kommun. Han skickade sin begäran till överförmyndaren den 9 augusti 2015. Den 13 augusti svarade överförmyndaren att kommunen företräddes av två försäkringsbolag i tvisten med honom och att två namngivna företrädare för dessa försäkringsbolag, varav en angavs vara bortrest till den 31 augusti, skulle besvara hans begäran så snart de hade haft möjlighet att samtala.

Utredning

I en remiss uppmanade JO Överförmyndaren i Lessebo kommun att lämna upplysningar om och yttra sig över det som AA hade uppgett i sin anmälan.

Överförmyndare BB lämnade följande remissvar:

AA har, i egenskap av god man och son till föräldrar som båda företräts av nu avlidne god man, begärt ut handlingar rörande andra personer som den nu avlidne mannen företrätt som god man.

Överförmyndaren i Lessebo kommun har meddelat AA att sammanställning av tidigare nu avlidne gode mannens uppdrag över tid inte finns hos kommunen. Fram till december 2014 har kommunens överförmyndare arbetat enligt ett helt manuellt system. Gode män och uppdrag är därför inte sökbara på det sätt frågeställaren önskar. Sammanställning av det begärda slaget finns inte att erbjuda från överförmyndarens sida. Därutöver skall framhållas att AA för de aktuella uppgifterna inte omfattas av den krets personer som omnämns i föräldrabalken 16 kap 7 §. AA har också vänt sig till Kammarrätten i samma ärende.

Ovan sagda är meddelat AA muntligen och skriftligen. Om AA begär myndighets prövning på så sätt som följer av offentlighets- och sekretesslagen 6 kap 3 § p2 kommer han givetvis att erhålla ett beslut med besvärshänvisning.

JO begärde in en kopia av det skriftliga svar till AA som överförmyndaren hänvisade till i sitt remissvar. Överförmyndaren lämnade då in en kopia av ett brevsvaret till AA från den 15 juli 2015.

AA kommenterade överförmyndarens remissvar och uppgav bl.a. att han fortfarande inte hade blivit kontaktad av företrädarna för försäkringsbolagen med anledning av begäran om att få ut handlingar från den 9 augusti 2015.

Rättslig reglering

Den som begär att få ta del av allmänna handlingar som inte innehåller sekretessbelagda uppgifter har rätt till det. Enligt 2 kap. 12 § tryckfrihetsförordningen, TF, ska myndigheten ge honom eller henne möjlighet att ta del av handlingarna genast eller så snart det är möjligt. Av 2 kap. 13 § TF framgår att den som har rätt att ta del av en allmän handling också har rätt att mot en fastställd avgift få en kopia av handlingen. En sådan begäran ska behandlas skyndsamt.

En fråga om utlämnande av en allmän handling prövas enligt 2 kap. 14 § andra stycket TF av den myndighet som förvarar handlingen, om det inte är särskilt föreskrivet att prövningen ska göras av en annan myndighet.

Om en begäran om att få del av en handling helt eller delvis inte kan tillmötesgå, ska den som har gjort framställningen underrättas om detta. Enligt 6 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, ska han eller hon också informeras om möjligheten att begära myndighetens prövning och om att det krävs ett skriftligt beslut av myndigheten för att beslutet ska kunna överklagas. Sökanden har rätt att få ett överklagbart beslut oavsett om avslaget

grundar sig på en sekretessbestämmelse, på att den begärda handlingen inte är allmän eller på att den begärda handlingen inte finns eller inte kan påträffas.

JO:s bedömning

AA vände sig till överförmyndaren den 9 augusti 2015 och begärde att få ut ett antal handlingar. Överförmyndaren svarade AA den 13 augusti och skrev att kommunens två ombud i en pågående tvist med AA skulle besvara hans begäran så snart ombuden hade haft möjlighet att samtala. Av svaret framgick vidare att ett av ombuden var bortrest till den 31 augusti.

När en begäran om utlämnande av handlingar kommer in till en myndighet är det som huvudregel den myndigheten eller någon tjänsteman inom myndigheten som ska ta ställning till om handlingarna kan lämnas ut eller inte. Myndigheten kan inte utan stöd i lag eller förordning överlåta den prövningen till någon annan. Det var således fel av överförmyndaren att överlåta till kommunens ombud att besvara AA:s begäran.

Ett besked med anledning av en begäran om utlämnande av handlingar ska dessutom lämnas så snart det är möjligt. JO har i ett flertal beslut uttalat att innebörden av detta skyndsamhetskrav är att besked i en utlämnandefråga normalt bör lämnas samma dag som begäran görs. Någon eller några dagars fördröjning kan dock godtas om en sådan fördröjning är nödvändig för att ta ställning till om den efterfrågade handlingen är allmän och offentlig eller om framställningen avser ett omfattande material. AA har såvitt framgår av utredningen fortfarande inte fått något svar på sin begäran. Det är givetvis helt oacceptabelt.

Överförmyndaren förtjänar således kritik för sin handläggning av AA:s begäran den 9 augusti 2015 om utlämnande av allmänna handlingar. Överförmyndaren eller någon behörig tjänsteman inom kommunen borde ha prövat begäran, och det borde ha gjorts inom bara några dagar efter det att AA:s begäran togs emot. Jag utgår från att överförmyndaren nu, om det inte redan har skett, snarast tar ställning till AA:s begäran om utlämnande.

Länsstyrelsen i Skåne län har tillsyn över Överförmyndaren i Lessebo kommun. Ett exemplar av detta beslut skickas därför till länsstyrelsen.

Ärendet avslutas.